

**Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,90+ 2,10 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.41 + 0.09 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
Á délai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 4.

(379.)

Vol. 17.

satellite **1-416**

Thursday,

February 22,

2007

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Ivan Kyncl a Život těch druhých

V *Komorní galerii fotografie J. Sudka*, Maiselova 2, Praha 1, probíhá do 31. března výstava fotografií Ivana Kyncla, syna novináře Karla Kyncla, který zemřel v roce 2004 ve věku 51 let. Ivan dokázal se svým fotoaparátem zachytit to, co se snad nikomu jinému nepodařilo zmapovat: obudnost perzekucí v době normalizace a zároveň však i odpor proti ní.

Setkali jsme se pouze jednou v Londýně v roce 1982 a věnoval mi fotografii Marty Kubišové. Později podle ní udělala moje manželka Maria Gabánková její portrét. To je jen ukáзка toho, že jeho fotografie byly skvělé i po umělecké stránce.

S pozvánkou na výstavu od Jiřího Gruntoráda z Libri Prohibiti jsem dostal i několik Ivanových fotografií. Jsou na nich fotky Václava Havla, kdy je na několik hodin propuštěn z vězení, aby se zúčastnil pohřbu svého otce, či fotky, které Ivan Kyncl udělal přes plot vězení. Zaujala mne jedna, pořízená z jedoucího auta, která zachycuje, jak příslušníci VB *perlustrují* koncem října 1979 ty, kteří přišli podpořit souzené obránce lidských práv z Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS).

Mohl bych teď použít jednoduchého triku, zanádat na to, jak to byla hrozná doba, připomenout, kolik lidí bylo zavřených, ale o to mi v tuto chvíli nejde.

Španělský filosof José Ortega y Gasset (1883-1955) napsal, že v latinské Americe jsou země, kde je dvakrát ročně převrat, ale nikdy nedojde k revoluci, či ke změně systému. Ke změně totiž musí dojít uvnitř člověka.

V těchto dnech se kupodivu hraje, jak v Čechách, tak i v Kanadě německý film *Život těch druhých*. O filmu jsem psal v reportáži z *Torontského mezinárodního filmového festivalu* a byl nominován na amerického Oskara. Právem.

Děj filmu se odehrává v bývalé NDR, kde vysoký důstojník tajné policie se pomalu přeměňuje a z pronásledovatele disidentů se stane jejich ochráncem. Po pádu komunistického režimu přijímá s pokorou svůj úděl vydědence na okraji společnosti.

Jistě, není to typický příběh a s lupou bychom asi dnes hledali nejen nějakého estébáka, který se stydí za svou minulost, ale kohokoliv jiného, kdo se stydí za to, že kolaboroval s minulým režimem. Navíc je zde ještě patologická skupinka lidí, která se k minulému režimu a k členství v komunistické straně hrdě hlásí.

Minulý měsíc byl odhalen v Polsku vysoký církevní hodnostář, který spolupracoval s polskou komunistickou policií. Po tomhle skandálu se chtějí i v Čechách podívat na to, jestli někteří biskupové nebyli zároveň agenty. Na Slovensku jsou třeba nejasnosti okolo biskupa Jána Sokola, který se nedávno velice pozitivně vyjádřil o období Slovenského štátu. Nechci zde probírat jednotlivé kauzy. Někdo si myslel, že komunistickou StB zkrátka přečurá a ono se to vrátilo k němu zpátky.

Pavol Mihál, který byl šéfem Interpolu musel odejít z tohoto teplého místa ne proto, že byl příslušníkem StB, ale proto, že byl předtím spolupracovníkem StB.

Vrátíme-li se k německému filmu *Život těch druhých*, pak je docela pravděpodobné, že kdyby schopný policejní důstojník zůstal hajzlem, mohl jako odborník sloužit u policie dodnes. Takhle skončil jako prodáváč novin. Spisovatel, kterého sledoval se nakonec skrz materiály, do kterých se mohl podívat, dověděl, že ho jeho agent kryl a zachránil před kriminálem. Toto zjištění ho natolik osloví, že o svém agentovi napíše knihu. Je to jediná satisfakce, které se zkrachovalému policejnímu důstojníkovi dostalo. Mohlo ho těšit, že vlastně alespoň někdo ocenil jeho statečnost. V zemi, kde manželka donášela na manžela je pravděpodobný i tento příběh.

V Čechách jde o vůbec první výstavu Ivana Kyncla, který se proslavil mnohem víc ve Velké Británii, než ve své domovině. Ivan Kyncl se bohužel své první výstavy nedožil. Zemřel v roce 2004 v pouhých 51 letech. Kyncl potkal umělecký osud řady českých emigrantů - zatímco v Čechách je znám pouze úzké skupině lidí, v Británii se během svého exilu vypracoval mezi pěti nejprestižnějšími divadelními fotografy. Jeho cesta k respektovanému fotografovi však byla trnitá. Syn novináře, překladatele a po roce 1968 i vězněného disidenta Karla Kyncla jde ve šlépějích svého otce a stejně jako on se stává příslušníkem českého disentu. V sedmdesátých letech Ivan Kyncl fotograficky dokumentuje neoficiální politickou a kulturní scénu - ilegální bytové divadlo Vlasty Chramostové, koncerty Plastiků, scény z absurdních her Václava Havla, ale i soudní procesy s disidenty, setkání signatářů Charty 77 či pohřeb prvního mluvčího Charty 77 filosofa Jana Patočky. Kyncl, neustále perzekuován Státní bezpečností, v roce 1980 emigroval do Velké Británie. V emigraci se postupně vypracoval na dvorního fotografa předních britských divadelních scén - Royal National Theatre, Royal Shakespeare Company, English National Opera. Spolupracoval s takovými osobnostmi, jako byl Harold Pinter, Tom Stoppard, Arthur Miller nebo Andrew Lloyd Weber. Ivan Kyncl žil i pracoval s obrovským nasazením. To se mu v říjnu 2004 stalo osudným - Kyncl nečekaně zemřel na selhání srdce.

Pamatuji se, že jednou jsem byl na Borech sám na cele. Využil jsem chvíle ticha k tomu, abych si zacvilil jógu. V tom se rozletěli dveře a do místnosti vletěl bachař s kuriózní hodností nadpraporčíka. Když mne uviděl, že klečím na zemi, viděl jsem v jeho očích zděšení. Bylo to jako kdyby omylem vstoupil do místnosti, kde se převléká mladá žena. Po chvíli se ozvalo zaklepání a pak vstoupil. „Víte, když se chcete modlit...“ Chtěl jsem mu vysvětlit, že se nic nestalo, že jsem se nemodlil, ale čím víc jsem se snažil mu to vysvětlit, tím víc se on snažil mně vysvětlit, že s náboženským přesvědčením to budu mít v kriminálu těžký, ale že jeho se nemusím bát, že on by mně rád pomohl. Viděl jsem ho pak ještě dvakrát nebo třikrát, pořád nepostupoval, pořád měl tu směšnou hodnost nadpraporčíka a byl to již starší člověk. Možná, že s touto hodností to dosloužil do penze, možná, že ho nesametově smetla na rozdíl od jiných sviní sametová revoluce.

Začal jsem s výstavou fotografií Ivana Kyncla. Podle mne se jedná o fotografii z rohu Spálené a Myslíkovy ulice z 25. října 1979. Možná, že to bylo o den dříve, možná o den později. Na tom nezáleží. Byl jsem týden venku z kriminálu a potřeboval jsem se, jak říká utečenec v jednom Šukšimově filmu nadýchat čerstvého vzduchu. Na druhou stranu se

konal politický proces a tam většinou disidenti chodili projevit solidaritu. Ne s příliš velkým nadšením jsem se tedy vydal k soudu do Spálené ulice. Do soudní budovy nás však nepustili. Postávali jsme před ní, ale i z místa před soudní budovou jsme byli vytlačeni, takže jsme se soustředili naproti u obchodu se zeleninou. Netrvalo dlouho a přijela VB (ten okamžik Ivan Kyncl zachytil na tomto snímku) a začala perlustrace (oficiální termín pro kontrolu občanských průkazů) a pokud něco nebylo v pořádku, začali odvádět účastníky této *tiché demonstrace* na policejní stanici. Byl jsem z kriminálu ostříhaný a oholený, navíc jsem neměl ještě zaměstnání. Smířil jsem se s tím, že jsem na svobodě byl možná jen týden. Přišel ke mně mladý příslušník a podíval se do mého občanského průkazu. Oznámil mi, že moje fotografie v občanském průkazu se neshoduje s mojí podobou, pak že nemám zaměstnání. Snažil jsem se mu to nějak vysvětlit. Než jsem začal s objasňováním, vrátil mně rychle občanský průkaz a s úsměvem dodal: „Chápu, státní zaměstnanec...“ a propustil mne. Asi jsem smrděl stále ještě kriminálem.

A mezitím Ivan Kynclů z auta fotil, ale o tom jsem se dověděl až teď po 28 letech.

Aleš Březina

***